

Čo je teológia oslobodenia?

Julio Lored

13. decembra 2019 ✝ Cirkev

Teológia oslobodenia nie je teológia. Nemá nič spoločné so slobodou, ani so zlepšovaním situácie chudobných. Jej skutočným cieľom je vytvoriť novú Cirkev a – ako priznávajú sami animátori hnutia –, povzbudzovať katolíkov, aby prijali komunizmus.

Teológia oslobodenia sa zrodila v šesťdesiatych rokoch 20. storočia a bola mnohokrát odsúdená Jánom Pavlom II., predovšetkým v inštrukcii *Libertatis nuntius* z roku 1984. Odsúdil ju aj Benedikt XVI. Avšak s pontifikátom pápeža Františka došlo k veľkému *comebacku* teológie oslobodenia: jej predstavitelia sú prijímaní vo Vatikáne a ich diela v Ríme prezentujú vysokopostavení kardináli. Hovorca Svätej stolice páter Federico Lombardi dokonca uviedol, že teológia oslobodenia sa stala súčasťou života Cirkvi.

Volba kardinála Latinskej Ameriky na Petrov stolec pritiahla pozornosť sveta na teológiu oslobodenia i na jej bezprostredne príbuznú – „teológiu ľudu“ –, ktorou sa riadi sám pápež František. V Európe sa však toho o teológii oslobodenia veľa nevie, okrem toho, čo prezentujú ľavicové médiá.

Dlhá história „uzmierovania“

Teológia oslobodenia nie je teológia a jej cieľom v nijakom prípade nie je oslobodenie. Vznikla vďaka spojeniu dvoch európskych intelektuálnych prúdov: ľavicového „sociálneho katolicizmu“ (neskôr známeho ako kresťanský socializmus) a liberálneho katolicizmu (či neskoršieho modernizmu).

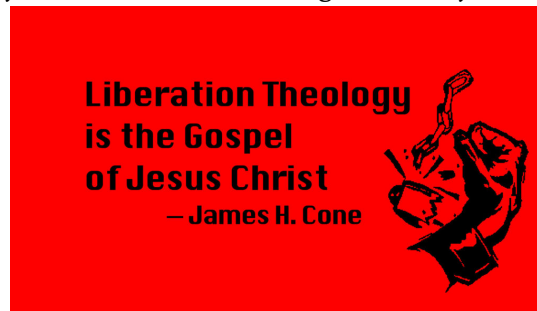
Faktorom spájajúcim obe tieto hnutia bola **túžba zmieriť Cirkev s moderným svetom**, čiže s víziou sveta zrodenu vďaka Francúzskej revolúcii, ktorá sa ďalej rozvíjala spolu s nasledujúcimi revolúciami roku 1870, 1917 i 1968.

Charles de Montalembert, iniciátor liberálneho katolíckeho hnutia, vysvetlil zásadu sprevádzajúcu túžbu po tomto „zmierení“, keď napísal: *Katolíci sú horší ako ich oponenti, pretože sa ešte musia pripojiť k veľkej Revolúcii, ktorá viedla k vzniku novej spoločnosti. Akceptujeme a odvolávame sa na slobody proklamované revolúciou v roku 1789.* Známy taliansky modernista Ernesto Buonaiutti zasa vyhlásil: *Sme prostí katolíci, ktorí chcú žiť v súlade s duchom doby.*

Cieľ modernistov bol jednoduchý: zničiť Cirkev vo všetkých jej aspektoch. *V tejto dobe celá katolícka teológia, ako aj jej základné princípy, všeobecná filozofia náboženstva, zjavený zákon a každý zákon, ktorým sa riadi naše poznanie Boha, stojí pred tribunálom modernosti,*“ zdôraznil otec Alfred Loisy, kľúčová osobnosť modernizmu.

Svätý pápež Pius X. opakovane odsudzoval modernizmus a zároveň ho charakterizoval ako **syntézu všetkých heréz**. Modernisti na to reagovali tak, že prešli do ilegality. *Musíme vytvoriť katolícke slobodomurárstvo*, vyzval Antonio Fogazzaro v roku 1907. V nasledujúcich rokoch toto „katolícke slobodomurárstvo“ – ako napísal ďalší modernista George Tyrell –, konalo trpezlivú a tajnú prácu, ktorá kládla základy novej teológie 20. storočia. Bludy, ktoré odsúdil Svätý Pius X., sa začali otvorene prezentovať

v tridsiatych a štyridsiatych rokoch 20. storočia ako *nouvelle théologie*. Teológia oslobodenia nadväzuje na tieto tradície a z ich bludov vyvádza filozofické a teologické závery.

Teológia oslobodenia nevychádza z Božieho zjavenia.

Naopak, zameriavajúc sa na spoločenské a politické otázky, pokúša sa z nich odvodiť „teológiu“. Ako vysvetlil jeden z jej predstaviteľov, otec Lima Vaz, *teológia oslobodenia sa prezentuje ako prvá škola teologického myslenia, ktorá vychádza z profánneho a ide k tomu, čo je sakrálné. Inými slovami: od histórie k zjaveniu, pričom prevracia starobylý teologický proces.*

Otec Gustavo Gutiérrez, považovaný za zakladateľa tejto „školy“, sa vyjadruje ešte jasnejšie: *Ako teológovia nechceme vrhať nové svetlo na realitu. Preto v sociálnej, politickej a ekonomickej analýze aplikujeme marxistickú metódu.*

Teológovia oslobodenia siahli po marxizme (so všetkými jeho predpokladmi), aby ho aplikovali na analýzu socio-historickej reality s cieľom prezentovať vyvedené závery ako „teológiu“.

Ako zdôrazňuje Sharon Welchová z Harvard Divinity School, ktorá sa prezentuje ako feministická teologička oslobodenia, táto teológia začína *faktom revolty*. Podľa nemecko-kanadského teológa Gregory Bauma (1923 – 2017), *teológia oslobodenia predpokladá existenciu revolučnej situácie.*

Primát praxe a Nová Cirkev

Katolícka teológia hovorí, že Zjavenie sa skončilo smrťou posledného apoštola. Teológovia oslobodenia to popierajú a tvrdia, že Zjavenie v dejinách stále prebieha, a to v revolučnom procese. Španielsky jezuita Jon Sobrino otvorene vyhlásil: *Revolučný boj chudobných v našich krajinách je locus theologicus, prostredníctvom ktorého Boh vstupuje do histórie*. Potvrdzuje to ďalší dôležitý teológ oslobodenia Juan Hernández Pico, ktorý tvrdí, že *Boh revolučných kresťanov je Bohom skrytým v dejinách*.

Tohto „skrytého Boha“ možno poznať iba účasťou na revolučnom procese. Jeho hlas môžu počuť iba bojujúci revolucionári. Teológovia oslobodenia interpretujú Starý a Nový zákon ako dejiny boja chudobných tamtých čias – a toto „zjavenie“ treba ustavične rozvíjať. *My, dnešní chudobní, svojimi životmi píšeme Najnovší zákon. Svojimi činmi tvoríme Evanjelium. Božie slovo predstavované v Biblii sa zjavuje prostredníctvom histórie ľudí* – vyhlasujú autori *Posolstva Cirkvi z Goiás*.

Toto je dôsledok jedného zo základných princípov teológie oslobodenia: primát praxe prevzatý z *Téz o Feuerbachovi* Friedricha Engelsa. Vedie k presvedčeniu, že najdôležitejšia je činnosť, a to činnosť revolučná. *Teológia nie je na prvom mieste. Najprv ide o angažovanosť a teológia je reflexiou nad touto angažovanosťou,*“ zdôrazňuje otec Gutiérrez. Preto prívrženci tohto prúdu teológie neštudujú, ale *teológiu robia*. Podľa immanentizmu, ktorý je typický pre teológiu oslobodenia, každý náboženský akt má politický charakter, a každý politický akt – pokiaľ je revolučný –, má náboženský

význam.

Clodovis Boff to charakterizoval nasledovne: *Spojenie viery a života vedie k roztaveniu náboženských a politických praktík. Náboženská prax, ako napríklad počúvanie Svätého písma a zdieľanie skúseností so Slovom, v spoločenstve nadobúda politický význam. Na druhej strane, politická prax, napríklad účasť na štrajku, je úplne inšpirovaná náboženskou motiváciou.*

Teológovia oslobodenia odmietajú Cirkev existujúcu už takmer dvetisíc rokov. *Chceme* – píše španielsky teológ páter Juan José Tamayo-Acosta-, *nový komunitný model Cirkvi. Naším cieľom je transformovať Cirkev na spoločenstvo spoločenstiev a zničiť všetky štruktúry, ktoré bránia dosiahnutiu tohto cieľa.*

Teológia oslobodenia sa snaží vytvoriť novú Cirkev: „Cirkev chudobných“ alebo „Ľudovú cirkev“, ktorá sa v niektorých ohľadoch bude podobáť na katolícku Cirkev.

Na dosiahnutie týchto cieľov **prívrženci teológie oslobodenia vyzývajú na triedny boj vnútri katolíckej Cirkvi.** Ten istý boj, ktorý ohlasujú v spoločenskom a politickom živote. *Triedny boj znamená tiež boj vnútri Cirkvi*, hovorí otec Giulio Girardi. Nová Cirkev teológie oslobodenia nemá špecifickú štruktúru a kňazstvo, ktoré navrhuje, je rozptýlené medzi ľuďmi vysluhujúcich „sviatosti oslobodenia“, ktoré však nemajú nič spoločné s katolíckymi sviatosťami. *Cirkev chudobných je hlavnou novotou* – píše Jon Sobrono. *Nemá nijakú historickú kontinuitu vo vzťahu k iným formám bytia Cirkvi. Ježišov Duch sa nachádza uprostred chudobných a z nich obnovuje celú Cirkev.*

Foto: idealizovaný Che Guevara

Sloboda nájdená v revolúcii

Jeden z najväčších rozporov v teológii oslobodenia. Hoci o sebe tvrdí, že je hlasom chudobných, ubližuje im. V prípade Latinskej Ameriky **toto hnutie podporilo a pomohlo k moci viacerým ľavicovým vládam, ktorých najväčším úspechom bolo zničenie hospodárstva a zbedačenie spoločností**, ktorým vládla. Jedným z posledných príkladov je aj venezuelský prezident Nicolás Maduro.

Teológia oslobodenia v praxi prináša chudobným ešte viac chudoby. Jej priaznivci to vôbec neskrývajú. Práve naopak: podporujú chudobu – eufemisticky to nazývanú *princíp chudoby*. Predpokladá existenciu spoločnosti, v ktorej sú všetci chudobní, čiže neexistuje hierarchia, takže neexistuje ani vykorisťovanie. Podľa Jona Sobrina dnešný svet stojí na dvoch opačných princípoch: *bohatstve a chudobe. Musíme si zvoliť chudobu a z princípu chudoby urobiť základ všetkého.*

Teológia oslobodenia nie je teológia. S oslobodením taktiež nemá nič spoločné. Jej tvorcovia s radosťou podporovali každý komunistický režim: od kubánskeho cez sovietsky až po severokórejský. Keď v roku 1987 predstavitelia teológie oslobodenia navštívili už upadajúci Sovietsky zväz, zdôrazňovali, že v reálnom socializme nachádzajú *hodnoty Božieho kráľovstva*. Podľa ich presvedčenia *sa Duch Svätý zjavuje v revolučnom procese oslobodenia, napríklad v bolševickej revolúcii*.

Prosíme Vás o PODPORU! Pomôžte nám prebudiť SVEDOMIE Slovenska, brániť Vieru a hodnoty kresťanskej civilizácie. Christianitas.sk pomôžete aj jedným eurom.

ĎAKUJEME!

Bankové spojenie: **SK776500000000020594299**

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/co-je-teologia-oslobodenia/>